

מבוא לאתר טיולים בעקבות עצים

העצים מהווים בבואה של העם המגדל אותם וחלק בלתי נפרד ממורשתו; הם הגורם הבולט ביותר בנוף ובעלי השפעה ניכרת ומשמעותית על סביבתם האקולוגית, האקלימית, ההנדסית והאסתטית. בארצות רבות בעולם התפתחו תרבות ומסורת של שימור והגנה על עצים, אולם, לצערנו, בארץ מסורת זו עדיין אינה מפותחת דיה, כנראה שבעקבות שהותנו בגלות תקופה ממושכת, כריתות עצים, התלאות והמלחמות שהתרחשו כאן במשך שנים רבות.

משרד החקלאות שם לו לאחרונה כמטרה להגן ולשמור על עצי ארצנו - עצים הגדלים בבר ובתרבות, בערים, בהתיישבות הכפרית, בצדי הדרכים ובשטחים הפתוחים. אחת הדרכים להגנה על עצים מהווה החקיקה, כמו פקודת היערות המנדטורית שחודשה בשנת 2014, אולם, אין ספק כי לצדה, נדרש גם חינוך לאהבת עצים של כלל הציבור, ילדים ונוער; חינוך שייעשה תוך הכרת העצים והתודעות לתרומתם הרבה. סיור בטבע וביקור העץ בסביבתו הטבעית, לצד היחשפות לסיפורו האישי – כל אלה יפתחו יחסי קרבה ואהדה לעץ ואף התייחסות אחרת למשמעותו ולתרומתו לאדם ולנוף.

מזה עשרים שנה ויותר מקיים משרד החקלאות ופיתוח הכפר במסגרת תחום הנדסת הצומח בשירות ההדרכה והמקצוע (שה"מ) סקר עצים בוגרים בישראל, בסיועם של מתנדבים רבים. פרטים על הסקר והעצים המשתתפים בו ודיווחים נוספים מופיעים באתר המשרד: www.moag.gov.il. חלק ממידע זה מסוקר גם באתר "עצי מורשת", הכולל כיום מידע על כ- 2300 עצים.

עד היום פורסמו 4 חוברות של "טיולים בעקבות עצים" וכן מפת טיולים בעקבות עצים. המידע בחוברות ובמפה מוביל את חובבי העצים והציבור הרחב לעצים בוגרים מעניינים, עצים שכדאי להכירם ולבקר בהם, חלקם בעלי ממדים גדולים, חלקם נדירים ומיוחדים, חלקם במיקום היסטורי משמעותי, וחלקם בקרבת אתר המומלץ לביקור. המידע על העצים מבוסס על הסקר בדבר עצים בוגרים בישראל, שהוזכר לעיל. גיל העצים נקבע לעתים על פי מידע מדויק, כמו עדות אישית או היסטורית, ולעתים הוערך על פי ממדי העץ וגזעו, בהשוואה לעצים מתועדים אחרים. מתוך כאלפיים העצים, שנכללו בסקר, בחרנו באופן אקראי בעצים באזורי הארץ השונים.

לקראת חגיגות ה-70 לעצמאות המדינה, העלנו לאינטרנט את אתר הטיולים בעקבות עצים. באתר זה מופיעים 70 טיולים בעקבות עצים המלווים את המדינה לתולדותיה, בעיר, בכפר, בגנים בוטניים ובשטחים פתוחים.

אנו מזמינים את הציבור הרחב לסייר בסביבת העצים, לבקרם, להתרשם מהם ולהתוודע לסיפוריהם. נשמח לקבל מידע על העצים ועדכונים בנושא, וכן כל אינפורמציה נוספת על עצים חדשים, שלדעתכם, ראויים להיכלל בסקר העצים או בדפדפת שתצא לאור בעתיד. ביקור בעץ בוגר יכול להפוך לחוויה מרגשת; אם רק נדע להקשיב ולהתייחס, נוכל להאזין לסיפורו של העץ על כל מה שהתרחש בסביבתו, לנוח ולהירגע בצלו, ליהנות מהנוף, מהשקט וממופעי העץ, וכמובן לטייל בסביבתו ובאתרים הסמוכים אליו.

יתר על כן, בהזדמנות זו אנו פונים למשפחות, לקהילות, לבתי ספר ולגנים בבקשה **לאמץ** **עץ**, לעודד את הרשות המקומית לשמור על סביבתו, להקפיד שלא לבנות בקרבתו, לשלט את העץ ולספר את סיפורו ואף לדאוג לטיפול מתאים, אם העץ זקוק לשיקום, לגיזום ולתמיכה למניעת שבר עתידי.

העצים מספקים לנו מגוון שירותים בנאמנות רבה - מופעים נאים, הצללה ושיפור האקלים ואיכות הסביבה [מקטינים את רמת הפחמן הדו-חמצני, פולטים חמצן, קולטים מזהמים], ועלינו להעריך את תרומתם ולהחזיר להם באהבה, בטיפול, בשמירה ובהגנה. מידע נוסף על עצים, סיורי עצים, הגנה על עצים ועוד – מופיע באתר משרד החקלאות.